

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

Protokolant Ewa Śliwa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Janeckiego,
w sprawie **M. G. (G.)**
skazanego z art. 63 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu
narkomanii i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniach 10 października 2024 r. i 31 stycznia 2025 r.
kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 24 listopada 2023 r., sygn. akt II AKa 315/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 14 lipca 2023 r., sygn. akt VI K 118/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.**

[J.J.]

Andrzej Stępka Małgorzata Wąsek-Wiaderek Andrzej Tomczyk

UZASADNIENIE

M. G. został oskarżony o to, że „w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. w miejscowości K., woj. [...], w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, działając wspólnie i w porozumieniu z inną nieustaloną osobą, uprawiał rośliny konopi innych niż włókniste, przy czym uprawa ta mogła dostarczyć znacznych ilości ziela konopi innych niż włókniste, a następnie z części tych roślin poprzez ich zebranie, wysuszenie i selekcję wytworzył - w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - znaczną ilość środków odurzających w postaci marihuany w ilości co najmniej 21941,86 gram, czym czynił przygotowania do wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków odurzających w postaci marihuany w ilości 9437 gram, a czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, będąc skazany wyrokiem Sądu Rejonowego K. do sprawy o sygn. akt. II K[...]/17/K za przest. z art. 56 ust. 3, art. 57 ust. 2, art. 59 ust. 1 i inne na karę 2 lata pozbawienia wolności którą odbywał w okresie od 23 marca 2018 r. do dnia 29 grudnia 2019 r.,”

tj. o przestępstwo z art. 63 ust. 3 w zw. z art. 63 ust. 1 i art. 53 ust. 2 w zw. z art. 53 ust. 1 i art. 57 ust. 2 w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z 14 lipca 2023 r., sygn. akt VI K 118/23, uznał oskarżonego M.G. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 63 ust. 3 w zw. z art. 63 ust. 1 i art. 53 ust. 2 w zw. z art. 53 ust. 1 i art. 57 ust. 2 w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 3 k.k. i w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu kary 4 lat pozbawienia wolności oraz 500 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 20 zł.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 24 listopada 2023 r., sygn. akt II AKa 315/23, po rozpoznaniu apelacji obrońcy M. G. , utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego wyroku wniosła obrońca M. G. , zaskarżając go w całości. Zarzuciła ona:

„1. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, polegające na wydaniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd, który był nienależycie obsadzony, albowiem w jego składzie zasiadała SSA X.Y. powołana na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie na podstawie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z 18 sierpnia 2020 r. (nr [...] /2020), którego to organu skład został ukształtowany w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3 z późn. zm.), naruszającym standard niezawisłości procedury powoływania sędziego przez organ w składzie tak powołanym, skutkującym wadliwością i bezskutecznością powołania ww. sędziego na Sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie z uwagi na naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą;

2. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozpoznanie zarzutu obrazy przepisu prawa materialnego, a to art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii podniesionego w apelacji od ww. wyroku Sądu Okręgowego, polegające na nietrafnym przyjęciu, iż oskarżony miał przetworzyć 21 941,86 gramów netto ziela konopi innych niż włókniste, mimo, że czynności wykonawcze w postaci wysuszenia i selekcji zebranej marihuany, będące wypełnieniem znamienia czynnościowego w postaci przetworzenia ziela konopi innych niż włókniste pochodzącego z plantacji, dotyczyły jedynie 9 437 gram zapakowanych w hermetyczne opakowania tzw. topów, co w konsekwencji uzasadniało przyjęcie odmiennej kwalifikacji prawnej w zakresie pozostałych 12

504,86 gramów - jako czynu z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.”

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, autorka kasacji wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Na rozprawie 10 października 2024 r. prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o nieuwzględnienie kasacji w zakresie punktu pierwszego, gdyż w jego ocenie w sprawie nie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza.

Prokurator wniósł o przystąpienie do rozpoznania punktu drugiego kasacji. Powołał się na obowiązujące go przepisy ustawy o Prokuraturze - art. 135 lub 137 „który to prokuratorom wprost zabrania kwestionowania powołań sędziowskich, czy kwestionowania niezawisłości tylko przez ten pryzmat, i ta regulacja ustawowa ani nie została zmieniona, ani w żaden sposób zakwestionowana co do swojej mocy obowiązywania”. Powołał się także na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego w którym stwierdzono, iż artykuł 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, w zakresie w jakim dotyczy prawa do sądu ustanowionego ustawą i kwestii powołania sędziego, jest niezgodny z Konstytucją.

W związku z tym, Sąd Najwyższy zobowiązał Prokuratora Krajowego do przedstawienia na piśmie stanowiska co do pierwszego zarzutu kasacji wskazującego na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności co do kwestii obowiązywania art. 6 ust. 1 Konwencji w Polsce, w kontekście stanowiska zajętego przez Prokuratora Prokuratury Krajowej na rozprawie kasacyjnej.

W dniu 19 listopada 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo Prokuratora Krajowego, w którym wniósł on o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 24 listopada 2023 r., sygn. akt II AKa 315/23 w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie.

W toku rozprawy kasacyjnej 31 stycznia 2025 r. obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i podtrzymał stanowisko wyrażone w kasacji, a prokurator

Prokuratury Krajowej przychylił się do stanowiska Prokuratora Krajowego oraz wnosił o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W zaistniałej sytuacji zarzut sformułowany w punkcie 1. kasacji okazał się słuszny i z jego powodu doszło do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wobec jednolitego stanowiska stron, co do powodów i konieczności uchylenia wyroku, wypada jedynie przypomnieć, że ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jednoznacznie wskazuje na to, że problem niezależności i właściwej kompozycji sądów, w składzie których zasiadają osoby przedstawione do powołania na stanowisko sędziego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) ma charakter systemowy.

Ta kwestia ma istotne znaczenie, ponieważ w ocenie spełnienia kryteriów bezstronności przez sąd nie chodzi o subiektywne przekonanie samych sędziów, że są w pełni niezawisli, posiadają odpowiednie kompetencje do wymierzania sprawiedliwości, czy też jako orzecznicy nie wydawali wyroków, które byłyby w sposób fundamentalny kwestionowane. To strona ma być przez szereg mechanizmów ustrojowych utwierdzona w przekonaniu, że sąd orzeka w jej sprawie tylko w oparciu o prawo i własne sumienie, a nie jest w żaden sposób skłonny w tym procesie kierować się innymi, pozamerytorycznymi kryteriami. Zaznaczyć przy tym trzeba, że sprawy karne są szczególnie właśnie ze względu na to, że państwo występuje przeciwko obywatelowi i mimo szeregu gwarancji procesowych ma nad nim przewagę - w oparciu o prawo ustanowione przez władzę ustawodawczą, zaaprobowane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wykonywane przez oskarżyciela realizuje swoją funkcję jaką jest ściganie przestępstw. Kluczowe jest zatem, by w tej konfiguracji pojawił się podmiot, który jest niezależny od funkcjonariuszy tego państwa, ale także od stron.

Problematyka ta nabiera szczególnego wymiaru co do sędziów, których kariery, m.in. w strukturze sądownictwa powszechnego były nietypowe o tyle, że

awanse do sądów wyższych instancji lub na stanowiska funkcyjne miały precedensowo szybki charakter.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela w pełni wywody zawarte w sprawach rozpoznawanych już przed tym Sądem w odniesieniu do Sędzi X.Y. , tj. III KK 109/23, III KK 60/23, III KK 239/23, III KK 295/23, III KK 401/23, III KK 463/23, II KK 74/22, III KK 292/24 oraz III KK 600/23. Powstały one w oparciu o chronologię kariery Sędzi X.Y. po 2015 r. i szczegółowo omówione realia jej ścieżki awansowej.

Powtórzyć więc należy wywody zawarte w uzasadnieniu wyroku z 5 września 2024 r. wydanego w sprawie III KK 600/23, że przytoczone okoliczności w pełni przekonują, że działalność Sędzi X.Y., w ocenie Sądu Najwyższego postrzegana jest przez pryzmat jej „niezwykłej” w ostatnich kilku latach kariery sędziowskiej. W wyniku bowiem podpisania w grudniu 2017 r. list poparcia dla niektórych sędziów kandydujących do składu tworzonej wówczas Krajowej Rady Sądownictwa (w tym ówczesnej Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie, członka, a następnie Przewodniczącej obecnej Krajowej Rady Sądownictwa), droga do uzyskania awansu uległa znacznemu przyspieszeniu. W okresie od 28 grudnia 2017 r. do 1 lutego 2020 r., a następnie na czas nieokreślony, Sędzia X.Y. była delegowana do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie. 15 stycznia 2018 r. została powołana do pełnienia funkcji Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, a 1 października 2020 r. (jeszcze w trakcie delegacji) powołano ją do pełnienia funkcji Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Wreszcie – 4 lutego 2021 r. została powołana do pełnienia urzędu sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Wskazuje to na jej wpływ na przeprowadzane działania nominacyjne we wskazanym okresie, zdecydowanie odbiegające od typowej drogi obejmowania stanowisk w wymiarze sprawiedliwości, jak również na obdarzenie jej przez kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości dużym zaufaniem.

Dostrzegalne związki z Krajową Radą Sądownictwa oraz Ministerstwem Sprawiedliwości, a przede wszystkim akceptacja bezprawnych działań związanych z tzw. reformami sądownictwa powodują swoisty dysonans. Nie można wszakże wskazywać, iż sąd jest niezależny i bezstronny, gdy członek jego składu zawdzięcza swoją pozycję w strukturach wymiaru sprawiedliwości bliskim, bezkrytycznym relacjom z władzą wykonawczą czy ustawodawczą. Wobec tego, że każdy

obserwator wymiaru sprawiedliwości może dostrzec, iż ścieżka awansu zawodowego sędziego zależna jest od zbieżności jego postępowania z oczekiwaniami władzy, nie jest dopuszczalne jednoczesne uznanie, że w innej sferze aktywności, w tym orzekaniu, te zbieżności zupełnie znikają.

W tej sytuacji, tak jak i w wypadku wcześniej przeprowadzonych testów, i w niniejszej sprawie stwierdzić należy, że okoliczności, w jakich Sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie X.Y. została powołana na kolejne stanowisko sędziowskie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności od czynników zewnętrznych składu sądu utworzonego z jej udziałem, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy wykonawczej. Sąd taki był zatem nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Zaprezentowana ocena postępowania Sędzi poddanej testowi nie kwestionuje jej kwalifikacji i umiejętności zawodowych, predestynujących ją – być może – do zajmowania najwyższych stanowisk w wymiarze sprawiedliwości. Rzecz jednak w tym, że postępując w ustalony sposób, aprobowała niekonstytucyjne procedury, więcej – uczestniczyła w nich nie tylko zgłaszając swoją kandydaturę, ale aktywnie działając na rzecz osób ubiegających się o objęcie stanowisk w nowotworzonej Krajowej Radzie Sądownictwa. Sama zaś wykorzystywała tę sytuację, w części prokurowaną osobiście, do zajmowania stanowisk kierowniczych w sądownictwie powszechnym. Zaś w dążeniu do ich obejmowania nie wzbudziło w niej najmniejszej refleksji i nie powstrzymało jednoznaczne w swej wymowie orzecznictwo, zarówno Sądu Najwyższego, jak i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka czy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W zaistniałej sytuacji, potwierdzającej wystąpienie wskazanej bezwzględnej przesłanki odwoławczej, zaskarżony wyrok należało uchylić, a sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania. Wszak zadania sądów nie można sprowadzać tylko do kontroli przestrzegania prawa przez obywateli. Jak słusznie podkreślił to Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 8 listopada 2023 r., sygn. akt III KK 239/23, „głównym zadaniem sądów jest (...) kontrola przestrzegania praw obywatelskich przez Państwo i jego funkcjonariuszy.

Funkcji tej nie da się realizować bez zachowania niezawisłości i przekonania obywateli, że sprawujące wymiar sprawiedliwości sądy są rzeczywiście bezstronne.”

W związku z tym rozstrzygnięciem przedwcześnie byłoby rozpoznanie przez Sąd Najwyższy zarzutu podniesionego w pkt 2. kasacji, którego problematyka – poza oczywiście apelacją obrońcy – nie powinna znikać z pola widzenia w ponowionym postępowaniu apelacyjnym, prowadzonym w składzie sądu spełniającym wymagania przewidziane w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]

Andrzej Stępka Małgorzata Wąsek-Wiaderek Andrzej Tomczyk